

รายงานการวิเคราะห์
ผลการจัดซื้อจัดจ้าง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565

กองคลังและพัสดุ
สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รายงานการวิเคราะห์ผลการจัดซื้อจัดจ้าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มมส.) เป็นสถาบันที่มุ่งมั่นในการส่งเสริมแสวงหาความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับวิชาการที่เป็นสากลให้เกิดความงอกงามทางสติปัญญา สามารถพัฒนาตนเองให้เทียบพร้อมด้วยวิชาการ จริยธรรมและคุณธรรม โดยมหาวิทยาลัยมหาสารคามให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุด้วยความโปร่งใส เปิดเผย เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียทั้งจากภายในและภายนอกสามารถเข้าถึงข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ ได้ ตามหลักการของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ที่มีกรอบการปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน มหาวิทยาลัยมหาสารคามดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์การใช้งาน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ มีการวางแผนการดำเนินงาน การเร่งรัดติดตาม ตลอดจนการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุเป้าหมายและเป็นไปตามนโยบายเร่งรัดของรัฐบาล

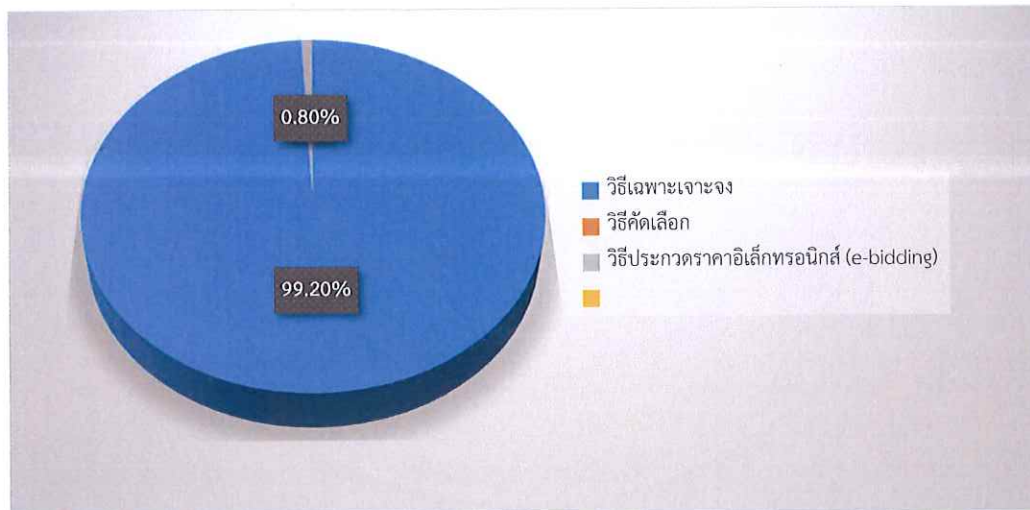
กลุ่มงานบริหารการพัสดุ กองคลังและพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้จัดทำรายงานการวิเคราะห์การจัดซื้อจัดจ้าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ที่ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 เพื่อแสดงให้เห็นว่าการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตรวจสอบได้ และมีความคุ้มค่า ตามมาตรา 8 ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นไปตามการประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ที่กำหนดให้มีการวิเคราะห์ผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี โดยมีรายละเอียด (1) สรุปผลการดำเนินงานในภาพรวมการจัดซื้อจัดจ้างจำแนกตามวิธีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง (2) ปัญหา อุปสรรค ของการจัดซื้อจัดจ้าง (3) ข้อเสนอแนะการพัฒนาปรับปรุงการจัดซื้อจัดจ้าง

(1) สรุปผลการดำเนินงานในภาพรวมการจัดซื้อจัดจ้าง

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละของจำนวนโครงการจำแนกตามวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง
ปีงบประมาณ พ.ศ.2565

วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง	จำนวนโครงการ	คิดเป็นร้อยละ
วิธีเฉพาะเจาะจง	14,072	99.20
วิธีคัดเลือก	-	-
วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)	113	0.80
รวมทั้งสิ้น	14,185	100

ภาพที่ 1 แสดงร้อยละของจำนวนโครงการจำแนกตามวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2565 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างจำนวน 14,185 โครงการ พบว่า วิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่สูงที่สุด คือ วิธีเฉพาะเจาะจง จำนวน 14,072 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 99.20 และน้อยที่สุด คือ วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์(e-bidding) จำนวน 113 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 0.80

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของจำนวนโครงการ วงเงินงบประมาณ วงเงินที่ก่องหน้าผูกพัน และวงเงินที่ประหยัดได้จำแนกตามวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง	จำนวนโครงการ	ร้อยละ	งบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง	ร้อยละ	งบประมาณที่ก่องหน้าผูกพัน	ร้อยละ	งบประมาณที่ประหยัดได้	ร้อยละ
เฉพาะเจาะจง	14,072	99.20	421,908,166	68.32	390,083,907.23	67.40	31,824,258.77	82.01
คัดเลือก	-	-	-	-	-	-	-	-
ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)	113	0.80	195,623,066	31.68	188,641,228.68	32.60	6,981,837.32	17.90
รวมทั้งสิ้น	14,185	100	617,531,232	100	578,725,135.91	100	38,806,096.09	100

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า งบประมาณในภาพรวมของมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างในปีงบประมาณ พ.ศ.2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 14,185 โครงการ เป็นจำนวนเงิน 617,531,232.- บาท พบว่า วิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่งบประมาณสูงสุด คือ วิธีเฉพาะเจาะจง เป็นจำนวนเงิน 421,908,166.- บาท คิดเป็นร้อยละ 68.32 และน้อยที่สุด คือ วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์(e-bidding) เป็นเงิน 195,623,066.- บาท คิดเป็นร้อยละ 31.68

และจากข้อมูลยังพบว่า มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถดำเนินการก่องหน้าผูกพันสัญญาในปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ครบทั้งจำนวน 14,185 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 100 สามารถก่องหน้าผูกพันด้วยวงเงินรวมทั้งสิ้น 578,725,135.91.- บาท ด้วยวิธีเฉพาะเจาะจงสูงที่สุด เป็นจำนวนเงิน 390,083,907.23.- บาท

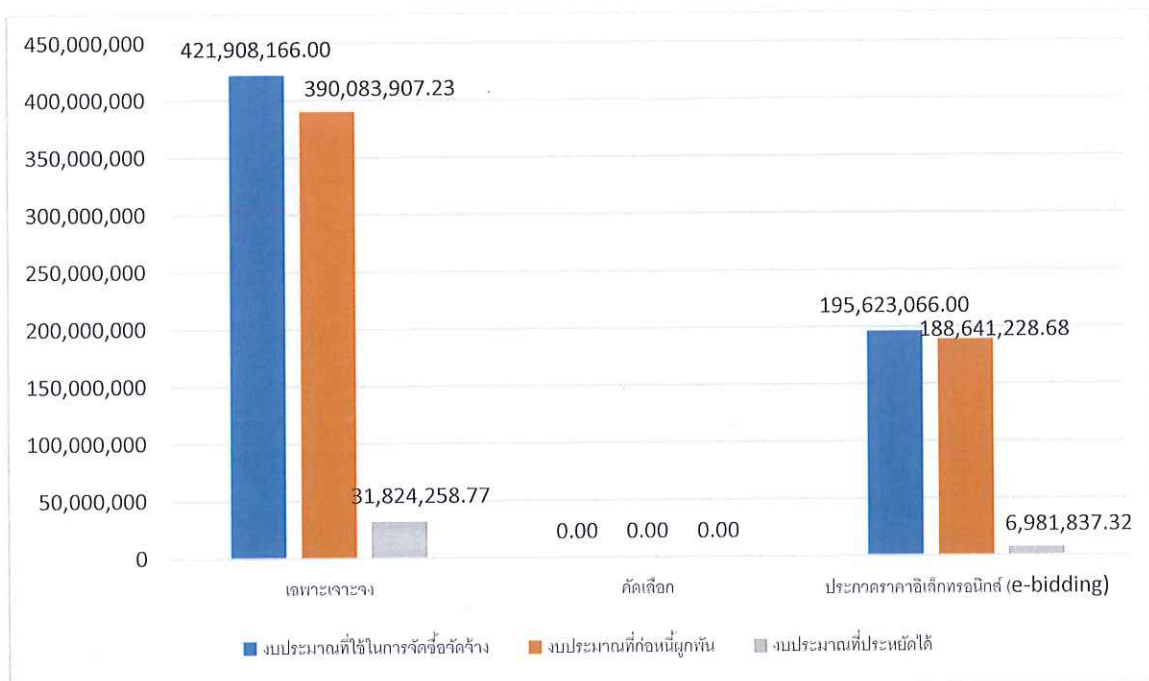
คิดเป็นร้อยละ 67.40 และน้อยที่สุดคือวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) เป็นจำนวนเงิน 188,641,228.68.- บาท คิดเป็นร้อยละ 32.60

โดยผลการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถประหยัดงบประมาณได้เป็นเงินรวมทั้งสิ้น 38,806,096.09 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 วิธีการที่ประหยัดได้สูงสุด คือ วิธีการจัดซื้อจัดจ้างวิธีเฉพาะเจาะจง เป็นจำนวนเงิน 31,824,258.77 บาท คิดเป็นร้อยละ 82.01 รองลงมา คือ วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ เป็นจำนวนเงิน 6,981,837.32 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.99

ตามที่ทราบจากข้อเท็จจริงทั่วไปว่า การจัดซื้อจัดจ้างจากวงเงินที่มีมูลค่าสูง ผู้ซื้อจะมีอำนาจการต่อรองมากกว่าวงเงินที่มีมูลค่าน้อย แต่เมื่อปรากฏผลการจัดซื้อจัดจ้างปีงบประมาณ พ.ศ.2565 โดยพิจารณาจากการจัดซื้อจัดจ้างรายวิธี สังเกตได้ว่า วิธีที่ประหยัดที่สุดเมื่อเทียบกับวงเงินงบประมาณที่ได้รับเมื่อต้นปีงบประมาณ คือ วิธีเฉพาะเจาะจง คิดเป็นร้อยละ 82.01 รองลงมา คือ วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) คิดเป็นร้อยละ 17.99 ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจมีปัจจัยสนับสนุนอื่นประกอบในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง อาทิเช่น สินค้าที่นำมาเปรียบเทียบไม่ใช่สินค้าชนิดเดียวกัน ระยะเวลาในการสั่งซื้อสั่งจ้างไม่อยู่ในช่วงเดียวกัน การดำเนินการประกวดราคามีการดำเนินการแข่งขันสูง ทำให้ผู้มีอำนาจในการเสนอราคา เสนอราคาต่ำกว่าวงเงินงบประมาณในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้ขายจะมีบทบาทในการกำหนดราคาตลาดมากกว่าสินค้าทั่วไป เป็นต้น

ภาพที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบการจัดซื้อจัดจ้างโครงการ เงินงบประมาณ

งบประมาณที่ก่อนนี้ผูกพันและงบประมาณที่ประหยัดได้จำแนกตามวิธีการจัดหาปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการจัดซื้อจัดจ้างระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565

ที่	วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง	จำนวนโครงการ		งบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง		งบประมาณที่ก่อนนี้ผูกพัน		งบประมาณที่ประหยัดได้	
		2564	2565	2564	2565	2564	2565	2564	2565
1	เฉพาะเจาะจง	23,274	14,072	859,630,650	421,908,166	844,030,563	390,083,907.23	15,600,114	31,824,258.77
2	คัดเลือก	1	-	1,000,000	-	1,000,000	-	-	-
3	ประกวดราคา (e-bidding)	281	113	173,762,550	195,623,066	167,961,172	188,641,228.68	5,801,378	6,981,837.32
	รวมทั้งสิ้น	23,556	14,185	1,034,393,200	617,531,232	1,012,991,735	578,725,135.91	21,401,492	38,806,096.09

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2565 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน 14,185 โครงการ (ต่ำกว่าปี 2564 จำนวน 9,371 โครงการ) งบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งสิ้นเป็นเงิน 617,531,232.- บาท (หกร้อยสิบล้านเจ็ดหมื่นห้าแสนสามหมื่นหนึ่งพันสองร้อยสามสิบลบาทถ้วน) ต่ำกว่า งบประมาณปี พ.ศ.2564 เป็นจำนวนเงิน 416,861,968.- บาท (สี่ร้อยสิบล้านแปดแสนหกหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยหกสิบลบาทถ้วน) โดยงบประมาณที่ประหยัดได้ เป็นเงิน 38,806,096.09 บาท (สูงกว่่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็นเงิน 17,404,604.09- บาท)

ภาพที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการจัดซื้อจัดจ้าง ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565

(2) ปัญหา อุปสรรค ของการจัดซื้อจัดจ้าง

1. การกำหนดคุณลักษณะสั่มเสี่ยงให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือระบุยี่ห้อสิ่งของที่จะซื้อแบบเจาะจง
2. การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ บางรายการพบว่าไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการ เช่น การกำหนดคุณลักษณะครุภัณฑ์ที่เฉพาะในงานก่อสร้าง
3. การกำหนดราคากลางและคุณลักษณะเฉพาะหรือแบบรูปรายละเอียดไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ ไม่เพียงพอ หรือไม่เหมาะสม เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้คุณลักษณะเกิดความล้าสมัยหรือยกเลิกการผลิต จึงต้องปรับเปลี่ยนคุณสมบัติหลายรอบ ส่งผลทำให้การปฏิบัติงานล่าช้ากว่ากำหนด
4. มีการบริหารสัญญาหลายสัญญาในเวลาเดียวกัน และผู้ควบคุมงานคนเดียวกัน ทำให้มีความเสี่ยงต่อการบริหารสัญญา มีปริมาณงานเพิ่ม งานลุดที่เกิดจากปัญหาหน้างาน ระหว่างการบริหารสัญญา ทำให้งานล่าช้า และมีความเสี่ยงต่อการคำนวณราคาใหม่ในระยะเวลากระชั้นชิด
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเอกสารการกำหนดคุณลักษณะล่าช้ากว่ากำหนด ทำให้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเกิดความล่าช้า
6. บุคลากรที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เช่น กรรมการจัดซื้อจัดจ้าง กรรมการตรวจรับพัสดุ กรรมการตรวจการจ้าง และผู้ควบคุมงาน ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ และความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้เป็นไปตามแผนงบประมาณประจำปี
7. กฎ ระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติงานบางกรณี มีความซับซ้อน ยากต่อการทำความเข้าใจ และตีความ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจไม่ตรงกัน โดยเฉพาะประเด็นการใช้ดุลยพินิจ การทำงานเกิดความล่าช้า
8. กฎ ระเบียบ และระบบการจัดซื้อจัดจ้าง มีการปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างบ่อยครั้ง ทำให้ผู้ปฏิบัติต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาทำความเข้าใจ และปรับระบบและกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม

(3) ข้อเสนอแนะการพัฒนาปรับปรุงการจัดซื้อจัดจ้าง

1. กำหนดให้มีการทบทวนการกำหนดคุณลักษณะ/แบบรูปรายละเอียด/ขอบเขตของงาน (TOR) และราคากลาง
2. เสนอแนวปฏิบัติสำหรับคณะกรรมการกำหนดคุณลักษณะ/แบบรูปรายการละเอียด/ขอบเขตงาน (TOR) และราคากลาง ได้แก่ ไม่กำหนดคุณลักษณะที่เฉพาะเจาะจง เช่น การระบุยี่ห้อ ตรวจสอบคุณลักษณะให้เข้าเกณฑ์อย่างน้อย 3 ยี่ห้อ (มีรายละเอียดเหมือนหรือใกล้เคียงกัน) ตรวจสอบรายละเอียดของเนื้องาน การประมาณราคาให้ถูกต้องครบถ้วน ก่อนเสนออนุมัติ เพื่อดำเนินการจัดทำ

3. จัดให้มีการวิจารณ์ คุณลักษณะ/แบบรูปรายการละเอียด/ขอบเขตงาน (TOR) ในวงเงินมากกว่า 500,000 บาทขึ้นไป
4. จัดให้มีคู่มือปฏิบัติงาน แนวทางการดำเนินงาน และเครื่องมือปฏิบัติงานอิเล็กทรอนิกส์สำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
5. กำกับติดตามการเบิกจ่ายเงิน เข้าวารการประชุมของผู้บริหารมหาวิทยาลัยฯ
6. จัดทำกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นภาระงานของบุคลากรทุกคน เพื่อให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดซื้อจัดจ้างและเพื่อให้การขับเคลื่อนการเบิกจ่ายเงินของมหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
7. มีการเร่งรัดติดตามการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามแผนงานโครงการที่กำหนด เพื่อที่จะไม่ต้องเร่งเบิกจ่ายในไตรมาสที่ 4 ทำให้เสี่ยงต่อการตรวจสอบไม่ละเอียด อาจดำเนินการไม่ครอบคลุมได้
8. ผู้บริหารสัญญาควรตระหนักถึงความสำคัญของสัญญาและแนบทำสัญญา จะเปลี่ยนแปลง ลด ขอให้พิจารณาด้วยความรอบคอบ
9. ผู้ที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงการเร่งรัดติดตามการเบิกจ่ายเงิน หรือจัดลำดับความสำคัญไว้ เป็นลำดับต้น

